

KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

Çin'den Türkiye'yi de Kapsayan Kritik Turist Kararı

Çin, küresel turizm pazarını artıracak seyahat kısıtlamalarını büyük ölçüde gevşeterek ABD, İngiltere, Avustralya, Güney Kore, Japonya ve Türkiye de dahil olmak üzere çok sayıda ülkeye grup seyahati yasağını kaldırdı.

Çin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, grup turlarının yeniden başlaması hızlı olacak. Gevşemenin ülke çapındaki tüm seyahat acenteleri ve çevrimiçi platformlar için geçerli olduğu belirtildi.

Kovid öncesi en büyük turist kaynaklarından biri olan Çin'e gidiş geliş uçuş kapasitesindeki yavaş toparlanmanın ortasında durgun olan küresel turizm endüstrisindeki toparlanmayı hızlandırabilir.

ABD'den Teknoloji Savaşında Çin'e Karşı Yeni Cephe

ABD'nin Amerikan şirketlerinin "endişe kaynağı ülkelere" teknoloji alanındaki yatırımlarına kontrol ve kısıtlamalar getirme planı, Çin ile teknolojik ve ekonomik rekabetin yeni cephesi olmaya aday görünüyor. ABD Başkanı Joe Biden'ın başkanlık kararnamesiyle duyurduğu plana göre, Washington, aralarında yarı iletkenler ve mikro-elektronik, kuantum bilgi teknolojileri ve belirli yapay zeka sistemlerinin olduğu üç kritik teknoloji alanında Amerikan şirketlerinin girişim sermayesi ve hisse ortaklığı yatırımlarına kısıtlama getirecek.

Biden, planı "ulusal acil durum" olarak nitelerken kısıtlamaların "endişe kaynağı ülkelerin askeri, istihbarat, gözetleme ve siber kapasiteler sağlayan hassas teknoloji ve ürünleri geliştirmesinin yol açacağı tehditle başa çıkmayı amaçladığını" bildirdi.

Kararnamede, "endişe kaynağı ülke" olarak yalnızca Hong Kong ve Makau Özel İdari Bölgeleri ile birlikte Çin'in adının anılması dikkati çekti.

Rusya'da Olağanüstü Faiz Artışı

Rusya Merkez Bankası rubledeki erimenin ardından yaptığı acil toplantıda faizi 3,5 puan artırdı. Banka politika faizini yüzde 8,50'den yüzde 12'ye çıkardı. Karar metninde acil faiz artışının fiyat istikrarı risklerini sınırlama amacı taşıdığı belirtildi.

Savaş maliyetinin artması ve ihracatının hızla azalması üzerine para birimi rubledeki değer kaybı hızlanmıştı. Dolar/ruble kuru psikolojik eşik olan 100 seviyesini aşmıştı.

Bu gelişmeden kısa bir süre önce ise Kremlin ekonomi danışmanı Maxim Oreshkin rubledeki değer kaybı için merkez bankasını suçlamıştı.

Rusya Merkez Bankası geçtiğimiz ay faizi 100 baz puan artışla yüzde 8,5'e yükseltmişti.

Havacılıkta Uçuş Erteletecek Yedek Parça Krizi

Uçak motoru üreticisi Pratt & Whitney'in (P&W) geçtiğimiz ay bir uçak motorunu geri çağırma kararı sonrası birçok havayolu, operasyonlarına etkisini en az indirmek amacıyla yedek parça ve motor arayışına girdi. 3 bin adet üretilen motorun 1200'ünün planlanandan önce denetime gireceği açıklanırken 57'den fazla havayolunun etkilendiği belirtildi.

P&W, belirli motor parçalarını üretmek için kullanılan metaldeki kirlenmenin çatlaklara neden olabileceğini keşfettikten sonra geri çağırma yayımlamıştı.

Uçak motoru üreticisi Pratt & Whitney'in (P&W) geçtiğimiz ay bir uçak motorunu geri çağırma kararı sonrası birçok havayolu, operasyonlarına etkisini en az indirmek amacıyla yedek parça ve motor arayışına girdi. 3 bin adet üretilen motorun 1200'ünün

Çin Merkez Bankası'ndan Sürpriz Faiz İndirimi

Çin Merkez Bankası (PBOC), ekonominin desteğe ihtiyacı olduğunu değerlendirerek beklenmedik bir şekilde faiz indirimine gitti.

Çin Merkez Bankası, 401 milyar yuan (55,25 milyar dolar) değerindeki bir yıllık orta vadeli borç verme tesisi (MLF) kredilerinin faiz oranını yüzde 2,65'ten 2,50'ye düşürdüğünü açıkladı. Bu, 2020 yılından bu yana yapılan en büyük faiz indirimidir.

PBOC, haziran ayından da faizi 10 baz puan indirmişti. Ekonomistler faizin sabit kalacağını tahmin ediyorlardı.

"Rusya'ya Yaptırımlar 2026'ya Kadar Sürecek"

Rusya Merkez Bankası, 2026 yılına kadar jeopolitik şartların değişmeyeceği ve Rusya'ya yönelik yaptırımların devam edeceği öngörüsünde bulundu. "2024-2026 Devlet Para Politikası" başlığıyla yayınlanan raporda, ülke ekonomisine ilişkin değerlendirmelere yer verildi.

Raporda yer alan ve 2024-2026 yıllarını kapsayan baz senaryoya göre ülke ekonomisi yıllık yüzde 1,5 ila 2,5 arası dengeli bir büyüme kaydedecek.

Küreselleşmede yaşanan gerileme nedeniyle petrol fiyatlarında düşüş yaşanacağını hatırlatıldığı raporda, Rus Ural petrolünün varil fiyatının 2025'te 45 dolar olacağı ifadesi de yer aldı.

Küresel ekonomiye yönelik iki olası senaryoya da yer verilen raporda, ilk senaryoda, küresel ekonomideki ayrışma sürecinin daha da hızlanabileceği ve Rusya üzerindeki yaptırım baskısının daha da artabileceği tahmininde bulunuldu.

Raporda yer alan ikinci senaryoya göre ise küresel finans sektöründeki şartlar kötüleşecek ve bu da 2007-2008 yıllarında yaşanan ekonomik krize kıyaslanabilecek küresel bir mali krize yol açacak.

Biden Yönetimi, 40 Milyar Dolarlık Fon İçin Kongre'den Onay İstedi

Beyaz Saray Yönetim ve Bütçe Kongre'nin onaylaması halinde Ofisi Direktörü Shalanda Young, fonun 24 milyar dolar kadarlık Temsilciler Meclisi Başkanı kısmının Ukrayna'ya yardım ve Kevin McCarthy'e gönderdiği diğer uluslararası ihtiyaçlar, 12 mektupta, 40 milyar dolarlık acil milyar doları afetle mücadele, 4 durum fonuna "üç grup kritik milyar dolar kadarının ise sınır ve ihtiyacı" karşılamak için gerek göç sorunlarıyla mücadele için duyulduğunu belirtti. kullanılması planlanıyor.

Güney Kore'den 'Teknoloji Yatırımı Sınırlamasına' İlişkin Açıklama

Güney Kore Ticaret, Sanayi ve Enerji Bakanlığı, ABD Başkanı Joe Biden'ın imzaladığı "ulusal güvenliğe tehdit oluşturabilecek" belirli teknoloji sektörlerinde "endişe konusu ülke" olarak nitelendirdiği Çin'e yatırımı kısıtlayan kararnamenin ülke ekonomisini olumsuz etkilemeyeceğini bildirdi.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, "Yasak, gelecekteki yatırımlara uygulanacak ve yalnızca ABD vatandaşlarını ve kuruluşlarını kapsayacak." ifadelerine yer verildi.

Açıklamada, kısıtlama ve yasaklamaların yerel şirketler üzerinde sınırlı etkisi olacağı belirtilerek, ekonomiye olumsuz etki beklenmediği kaydedildi. Kararnamenin Güney Kore ekonomisi üzerindeki etkisinin yakından değerlendirileceği vurgulanan açıklamada, "gerektiği takdirde" hükümet ve yerel şirketlerin görüşlerinin Washington'a iletileceğinin altı çizildi.

İtalya'da Bankaların 'Ekstra' Kazançlarına Yüzde 40 Vergi

İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, Facebook sayfasından, hükümetin bankaların yüksek faiz oranlarından elde ettikleri aşırı kârlara yüzde 40 ilave vergi uygulanması kararı hakkında açıklama yaptı.

Meloni, son kabine toplantısında onaylanan "en önemli önlemin" bankaların haksız marjlarına uygulanan vergi kararı olduğunu söyledi.

Meloni ayrıca yeni verginin bankaların davranışlarının bir sonucu olduğunu belirtti.

İtalya hükümeti 8 Ağustos'ta bankaların yüksek faiz oranlarından elde ettikleri aşırı kârlara yüzde 40 ilave vergi uygulayacağını açıklamıştı.

Bankaların bu yılın ilk yarısındaki kârlarının milyarlarca euroyu bulduğuna işaret eden İtalya Başbakan Yardımcısı Matteo Salvini, yüksek faiz oranları nedeniyle hane ve işletmelerin borçlanma maliyetinin iki kat arttığını, mevduat sahiplerine verilen faizin ise bu ölçüde artmadığını anlatmıştı.

Bir defaya mahsus ek vergilendirme kapsamında İtalya, bankaların kredi verme ile mevduat faizi arasındaki farktan elde ettikleri gelirleri yüzde 40 oranında vergilendirecek. Bu vergi ile İtalyan bankalarından 3 milyar euro kadar ek vergi toplanması bekleniyor.

Petrol Tankeri Taşıma Bedellerinde Keskin Düşüş

Ham petrol taşımakta kullanılan tanker nakliye ücretleri dünyanın en büyük petrol üreticilerinin arz kesintisine gitmesiyle sert düştü. Orta büyüklükte Aframax tankerlerinin günlük gelirleri bir ay öncesine göre yüzde 80'e varan düşüş gösterdi. Baltic Exchange verilerine göre bu hafta başında Akdeniz üzerinden taşımacılık yapan

orta büyüklükte tankerlerin günlük kazancı bir ay önceki 30 bin dolar seviyelerinden 5 bin 905 dolara geriledi. Bu rakam Haziran 2022'den bu yana en düşük seviye olurken fiyatlar 25 Kasım tarihinde 157 bin 744 dolara kadar sıçramıştı. Süper tankerlerde ise ABD Körfezi, Batı Afrika ve Latin Amerika'dan petrol taşımak için kullanılması nedeniyle düşüş daha sınırlı olsa da Orta Doğu'dan Çin'e giden referans süper tanker fiyatları haziran ayında yaşadığı sert yükselişleri büyük oranda geri verdi.

ABD-Tayvan Ticaret Anlaşması Biden'ın İmzasıyla Yasalaştı

ABD Başkanı Joe Biden, Tayvan ile ticaret anlaşmasını imzalayarak yasalaştırdı. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada, Biden'ın "21. Yüzyıl Ticaretinde ABD-Tayvan Girişimi" müzakereleri kapsamındaki ilk uygulama anlaşması yasanın imzaladığı bildirildi. Biden yazılı açıklamasında, söz konusu yasanın, Tayvan ile anayasal kaygılara yol açan bazı ek ticaret anlaşmalarının müzakere edilmesine yönelik gereklilikleri de içerdiğini kaydetti. Söz konusu anlaşmayla ABD'li işletmelerin Tayvan'a ve Tayvanlı müşterilere daha fazla ürün sağlarken, özellikle küçük ile orta ölçekli işletmeler için her iki pazarda da yatırım ve ekonomik fırsatları kolaylaştırabilecek daha şeffaf, kolaylaştırılmış prosedürlerin oluşturulabileceği kaydedilmişti.

ABD Başkanı Joe Biden, Tayvan ile ticaret anlaşmasını imzalayarak yasalaştırdı. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada, Biden'ın "21. Yüzyıl Ticaretinde ABD-Tayvan Girişimi" müzakereleri kapsamındaki ilk uygulama anlaşması yasanın

Avrupa Doğalgaz Fiyatlarında Yüzde 20'yi Aşan Yükseliş

Avustralya'daki bazı tesislerde işçilerin greve gitme olasılığının ortaya çıkması sonrası LNG arzına yönelik risklerin artmasıyla birlikte Avrupa'da doğalgaz fiyatları neredeyse iki ayın en büyük yükselişini kaydetti.

Gösterge vadeli doğalgaz fiyatları önceki iki seansta yaşanan artışının ardından yüzde 21'e varan artış kaydederken petrol ve kömür fiyatlarında da yükseliş gözlemlendi.

Avustralya'daki Chevron Corp. ve Woodside Energy Group tesislerindeki işçiler, yakıt için küresel rekabetin artmasıyla ülkeden sıvılaştırılmış doğalgaz ihracatını etkileme potansiyeline sahip grev yönünde oy kullandılar.

Greve gidilmesi yönünde karar çıkması durumunda bunun ne zaman gerçekleşeceği ise net değil.

Deniz Taşımacılık Devi Küresel Ticaret Tahminini Düşürdü

Dünyadaki konteynerlerin altıda birini taşıyan ve küresel ekonomide ticaret trendini yansıtan şirketlerden biri olarak kabul edilen A.P. Moller-Maersk küresel ekonomik büyümenin ivmesini kaybettiğini belirterek konteyner hacmi tahminini aşağı yönlü revize etti. Kopenhag merkezli şirket, küresel konteyner ticaretine dair daha önce yüzde 2,5'e varan daralma

tahminini revize ederek bu rakamın muhtemelen yüzde 4'ü bulacağını kaydetti. Maersk, denizcilik endüstrisinin geri kalanıyla birlikte, pandemi sırasında tüketim mallarına olan talebin artması ve sınırlı gemi arzı sayesinde 2021 ve 2022 yıllarında kâr elde etmesi sonrası sert bir yeniden düzenlemeyle karşı karşıya.

Yeni dönemde küresel ekonomik büyüme hız kaybederken şirketler Asya'dan Avrupa ve ABD'ye yeni mal taşımak yerine mevcut stoklarla çalışmayı tercih ediyor.